

LaTeX تە ئۇيغۇرچە بەتنى قانداق ياسايمىز؟

ئەنۋەر مەمەت *
anwarmamat@gmail.com

1 جەدۋەل

Table 1: بىزنىڭ ھۆنەرۋەنلىرىمىز

ئىسمى ئانىسى	كەسپى	تېلېفون	يۇرتى
ئەمەت تۇرسۇن	ياغاچچى	1234.456	قەشقەر كونا شەھەر
ھەسەن سىدىق	تۆمۈرچى	4325.325	غۇلجا دادامتۇ
تۇرسۇن پالتاجى	سازچى	4534.281	خوتەن قارىقاش

2 كۆپ ستون

1. تاش چىراغ. باركۆل ناھىيىسىدىن مىلادىدىن ئىلگىرىكى دەۋرلەرگە تەۋە بىر خارابىلىكتىن بىر دانە تاش چىراغ تېپىلغان. بۇ چىراغنىڭ ئېگىزلىكى 31 سانتىمېتىر بولۇپ، چاسا تەگلىك شەكلىدە ياسالغان. چىراغنىڭ بىر يېنىغا ماي مۇننىڭ شەكلى ئويۇلغان. 1972 يىلى تۇرپان ئاستانە قەدىمكى قەبرىستانلىقىدىكى 177 نومۇرلۇق قەبرىدىن بىر دانە ئىپتىدائىي تاش چىراغ قېزىۋېلىنغان. بۇ چىراغ خېلى بۇرۇنقى دەۋرلەردە ياسالغان، ئەمما تاڭ سۇلالىسى دەۋرىگە كەلگەندە جەسەت بىلەن قويۇلغان، دەپ پەرەز قىلىنغان. چىراغنىڭ ئېگىزلىكى 8.11 سانتىمېتىر، ئۇزۇنلۇقى 12 سانتىمېتىر بولۇپ، ئۇ ھازىر ئاپتونوم رايونلۇق مۇزىيىدا ساقلانماقتا.

2. ساپال چىراغ. 1961 يىلى مۇڭغۇلكۈرە ناھىيىسىدىكى شوتا قەدىمكى قەبرىستانلىقىنى ئارخېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈشتە 7 نومۇرلۇق قەبرىدىن بىر دانە ساپال چىراغ قېزىۋېلىنغان. بۇ چىراغنىڭ ئېغىزى يايپاك، تېگى دۈگىلەك، ئومۇمىي ئېگىزلىكى 5.9 سانتىمېتىر.

1997 يىلى خەنزۇچە نەشر قىلىنغان شىنجاڭنىڭ مەدەنىيەت يادىكارلىقى ئارخېئولوگىيە خىزمىتىدىكى يېڭى ھاسىلاتلار دېگەن كىتابقا كىرگۈزۈلگەن. 1995 يىلى تۇرپان يارغول قەدىمكى شەھىرى غەربىي غول قەبرىستانلىقىنى قىزىشتىن قىسقىچە دوكلات تىكى مەلۇماتلارغا قارىغاندا، قەدىمكى تۇرپان خەلقى ساپال چىراغ ياساشتا ھەر خىل يېڭى تېخنىكا ۋە ھۈنەر سەنئەتنى قوللىنىپ، چىراغلارنىڭ ياسىلىش شەكلى ۋە سۈپىتى جەھەتتە شۇ دەۋرلەرگە نىسبەتەن يېڭىلىق ياراتقان.

مەن بەت ياساشقا قىزىقىپ بۇنى ياساپ باقتىم. *

3 رەسىم قىستۇرۇش

3. لاي چىراغ. لايدا ياسالغان بۇنداق چىراغلار ئاساسەن تۇرپان ئاستانىدىكى مىلادىيە 4 - ئەسىردىن 8 - ئەسىرگىچە بولغان دەۋرگە تەۋە قەبرىلەردىن قېزىۋېلىنغان. ئۇلارنىڭ سانىمۇ خېلى كۆپ. مەسىلەن: تۇرپان ئاستانىدىكى 307 - نومۇرلۇق قەبرىدىن ئۈچ دانە، 327 - نومۇرلۇق قەبرىدىن 12 دانە لاي چىراغ قېزىۋېلىنغان. بۇ چىراغلار قولىدا ياسالغان بولۇپ، شەكلى ئاددىي، ياسىلىشى بىر قەدەر قوپال.

4. ياغاچ چىراغ. دىيارىمىزدىكى ئارخېئولوگىيىلىك قېزىشلاردا ياغاچ چىراغ ناھايىتى ئاز بايقالغان. ئۇلارنىڭ دەۋرى مىلادى 5 - ئەسىردىن 9 - ئەسىرگىچە بولغان دەۋرلەرگە توغرا كېلىدۇ. بۇ چىراغلار ھازىر ئاپتونوم رايونلۇق مۇزىيىدا ساقلىنىۋاتىدۇ.

5. مىس چىراغ. 1959 - يىلى مارالبېشى ناھىيىسىنىڭ توققۇزساراي خارابىسىدىن ناھايىتى نەپىس قۇيۇلغان، ئۆزگىچە ئالاھىدىلىككە ئىگە، ئېگىزلىكى 3.7 سانتىمېتىر كېلىدىغان بىر دانە مىس چىراغ تېپىلغان. مۇشۇ خارابىدىن بايقالغان يادىكارلىقلارغا ئاساسەن، ئۇ مىلادىيىنىڭ ئالدى - كەينىدىكى دەۋرلەرگە مەنسۇپ دەپ قارالماقتا.

6. قاشتېشى چىراغ. ئۈچ پىلىكلىك بۇنداق چىراغ قەشقەر شەھىرىدىن تېپىلغان بولۇپ، ئېگىزلىكى 12 سانتىمېتىر، كەڭلىكى 23 سانتىمېتىر، ئۈچ پىلىكلىك بۇ چىراغ ئاق قاشتېشىدىن ئويۇلغان بولۇپ، خالىغان جايغا تۈز قويۇشقىمۇ، ئېسىپ قويۇشقىمۇ بولىدۇ. ئىشلەتكەندە ئۈچ پىلىككىنى تەڭلا يورۇتۇشقىمۇ بولىدۇ. ئۇزاق تارىختىن بۇيان ئەجدادلىرىمىز تەرىپىدىن ياغ چىراغ، پىلىك چىراغ، جىنچىراغ، كىرىس چىراغ دەپ ئىشلىتىلىپ كەلگەن بۇ چىراغلار تاش قوراللار دەۋرىدە تاشتىن ۋە ياغاچتىن، برونزا(كۆك مىس) دەۋرىدە مىس ۋە قاشتېشى قاتارلىقلاردىن ياسالغان. بولۇپمۇ ئەجدادلىرىمىز مېتالچىلىق دەۋرىگە قەدەم قويغاندا، مىس، تۆمۈر، چۈيۈن، پولات، قەلەي قاتارلىقلاردىن كۆركەم، چىرايلىق، سىپتا چىراغلار ياسىلىپ پايدىلىنىلغان. شۇڭا، ئەجدادلىرىمىزنىڭ چىراغ مەدەنىيىتى ھەققىدە تېخىمۇ ئەتراپلىق ئىزدىنىشىمىزگە توغرا كېلىدۇ.

4 شېئىر

شەيتان
شەيخ سەئىدى

ئەل ھەققىنى يەيتى دائىم بىر ئەبلەخ
ئەمما تىللاپ تۇرار گىدى شەيتاننى
دىدى بىر كۈن شەيتان ئاڭا دۇچ كىلىپ:
ئۇچراتمىدىم سەندەك رەزىل ئىنساننى.
كۆڭۈلدىغۇ خېلى يېقىن تۇققان بىز،
نېمە بۇنداق تىللاپ يۈردۈڭ تۇتامسىز؟

5 تىزىملىك

- ئائىلە ۋە دوستلار خىزمەتتىن مۇھىم.
- داۋاملىق راستچىل بولۇڭ. يالغاننى ئەستە ساقلىماق بەك تەس.
- ئۆزى ياخشى كۆرمەيدىغان ئىشنى قىلىشقا ھايات بەك قىسقا كىلىدۇ.
- ئۆزى قىلالمايمەن دىيشتىن بۇرۇن، باشقىلارنى ئۇ ئىشنى قىلالايدۇ دەپ ئويلاڭ

6 ماتېماتىكا

$$E = mc^2 \quad \text{ئېينشتىن} \quad (1)$$

$$m = \frac{m_0}{\sqrt{1 - \frac{v^2}{c^2}}} \quad (2)$$

⋮

$$= 12 + 7 \int_0^2 \left(-\frac{1}{4} (e^{-4t_1} + e^{4t_1-8}) \right) dt_1$$

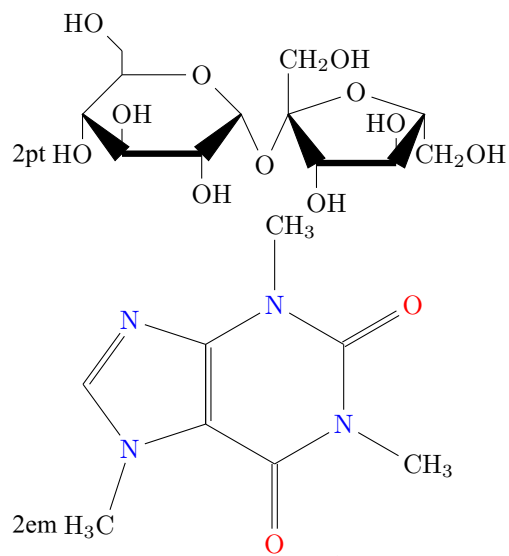
$$= 12 - \frac{7}{4} \int_0^2 (e^{-4t_1} + e^{4t_1-8}) dt_1$$

⋮

$$A_{m,n} = \begin{pmatrix} a_{1,1} & a_{1,2} & \cdots & a_{1,n} \\ a_{2,1} & a_{2,2} & \cdots & a_{2,n} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ a_{m,1} & a_{m,2} & \cdots & a_{m,n} \end{pmatrix} \quad (3)$$

$$\frac{\sum_{n>0} z^n}{1} k n(1-qk) \prod_{1 \leq k \leq n} (1-q^k) \quad (4)$$

7 خمیه

8 کومپیوتپر پروگراممسی

Algorithm 1 $(\tau(A, \sigma, D))$ پروگرامما (مقداری)

```
1: ئاۋال ھەر بىر نوقتىنىڭ ھالىتىنى تەكشۈرىدۇ.
2: if  $(\tau.(A + D) \leq P_0.\text{AvailableTime} + \tau.\sigma C_{ms})$  then
3:   return false
4: end if
5:  $\tau_p = \text{getPredecessor}(\tau)$ 
6:  $\tau_s = \text{getSuccessor}(\tau)$ 
7:  $\tau.\mathcal{E} = \mathcal{E}(\tau.\sigma, N)$ 
8: if  $(\tau_s \neq \text{null} \ \&\& \ \tau.\mathcal{E} > \tau_s.\text{slack}_{min})$  then
9:   return false
10: end if
11: if  $(\tau_p == \text{null})$  then
12:    $\tau.S = \tau.A$ 
13: else
14:    $\tau.S = \tau_p.C$ 
15:   if  $(\text{TWQ} == \emptyset)$  then
16:      $\text{adjust}(\tau)$ 
17:   end if
18:    $\tau.S = \max(\tau.S, \tau.A)$ 
19: end if
20: if  $\tau.(A + D - S) < \tau.\mathcal{E}$  then
21:   return false
22: else
23:    $\tau.\text{slack} = \tau.(A + D - S - \mathcal{E})$ 
24:    $\tau.C = \tau.(S + \mathcal{E})$ 
25:    $\text{TWQ.insert}(\tau)$ 
26:    $\text{updateSlacks}(\tau, \text{TWQ})$ 
27:   for  $(\tau_i \in \text{TWQ} \ \&\& \ \tau_i.(A + D) > \tau.(A + D))$  do
28:      $\tau_i.C += \tau.\mathcal{E}$ 
29:   end for
30:   return true
31: end if
```

Algorithm 2 پروگرامما (ئۇيغۇرچە)

```
if دادا ياخشى بولسا then
  if ئانا ياخشى بولسا then
    بالا ياخشى بولىدۇ
  end if
end if
```
